

REFERAT Natur-, Miljø- og Klimaudvalget d. 25-03-2025

Møtedato Tirsdag d. 25. marts 2025 kl. 09:00

Møtested Mødelokale 188

Indholdsfortegnelse

Status indvindingssager.....	3
Status for arbejdet med gennemførelse af vådområdeprojekter.....	4
Orientering om opstart af miljøkonsekvensvurdering.....	5
Statusrapport 2025 for klimahandlingsplan 2023.....	6
Tvis Mølle Naturlaboratorium - Kulturlaboratorium.....	7
Regnskab 2024.....	8
Budgetopfølgning pr. 28. februar 2025.....	9
Lukket: Meddelelser.....	11
Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol.....	12

Punkt 1: Status indvindingsager

13.02.01-P19-24-16

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK

I Holstebro Kommune indvindes der vand til brug i landbruget, industrien og drikkevand. Den samlede indvindingsmængde i 2024 af grundvand var 15,6 mio. m³, og af overfladevand 9,2 mio. m³. Overfladevand bruges udelukkende til dambrug og vanding, mens grundvand også bruges til alle andre formål, herunder drikkevand.

Der er 571 anlæg, der skal indberette oppumpede vandmængder. Det er indvindinger med et stort forbrug, som f.eks. dambrug, industri, markvanding, husdyrfarme og almene vandværker. Derudover er der private husholdningsboringer og havevandingsboringer, hvor der ikke er krav til indberetning.

Mens indvindingsmængderne til drikkevandsformål, industri og dambrug er nogenlunde konstante, varierer indvindingsmængderne til vanding meget fra år til år. I 2023 blev der indvundet 35,8 mio. m³ grundvand til markvanding, mens der i 2024 blev indvundet 4,5 mio. m³. Det lave forbrug i 2024 skyldes meget og jævnt fordelt regn over vækstsæsonen.

Teknik og Miljø anvender det af klagenævnet anerkendte beregningsværktøj BEST, når der sagsbehandles indvindingsstilladelser.

Markvandingsanlæg er den type af anlæg, som der er flest af, og Natur-, Miljø- og Klimaudvalget har i 2016 vedtaget en administrationsmodel for tildeling af vand til disse anlæg, som efterfølgende er justeret i 2018.

Beregningsværktøjet og administrationsmodellen understøtter, at der i sagsbehandlingen kan vurderes på og sikres, at lovgivningens krav om at indvindingen af både grundvand og overfladevand ikke forringer beskyttede naturområder på en måde, som medfører, at målsætningerne for grundvand, søer og vandløb, samt for den "tørre" natur, ikke kan opfyldes. Der er sket en opdatering af beregningsværktøjet og detaljeringsgraden på den bagvedliggende data. Teknik og Miljø vil på mødet orientere om betydningen af dette og håndteringen heraf.

Med udgangen af 2024 havde Holstebro Kommune 453 markvandingsansøgninger liggende, som afventer behandling. I løbet af 2024 indkom der 20 nye ansøgninger, hvoraf 12 af disse var om nye boringer. Der blev i 2024 behandlet 51 ansøgninger, heraf 40 markvandingsansøgninger, en ansøgning om en ny kildeplads til Ulfborg Vandværk og de resterende tilladelser fordelte sig på husholdningsboringer, industri og husdyrfarme. Af de 51 behandlede ansøgninger var 12 tilladelser til nye boringer, 4 forhøjelser og 15 var ansøgninger, der var opprioriteret på grund af ejendomshandel. De resterende ansøgninger er en bred vifte af sager, ofte i relation til de andre behandlede sager. Som eksempel kan en ansøger have et stykke jord, der ønskes vandet fra en eksisterende markvandingsboring, og samtidig med denne forhøjelse behandles ejendommens andre ansøgninger om vandindvinding.

Med henblik på at få bunken af ansøgninger for markvandinger behandlet, har Teknik og Miljø et mål om at behandle 80 sager årligt, således at ansøgningerne kan være behandlet over en femårig periode. Dette har imidlertid ikke været muligt, idet der i 2024 har været ekstraordinært mange jordflytningssager. Antallet af anmeldte jordflytninger var på mere end 300 sager, hvad der er en stigning på 50% ift. tidligere år. Stigningen vurderes begrundet i mange byggeprojekter, i kombination med øget opmærksomhed på reglerne om jordflytning, foranlediget af national mediedækning af sager vedrørende emnet.

Sagstrykket på jordflytninger har betydet, at antallet af behandlede sager på markvandinger har været mindre end målet. Ift. de afventende ansøgninger som omhandler fornyelse af eksisterende tilladelser som har en varighed på 15 år og dermed er udløbet, er lodsejere meddelt at kunne fortsætte indvinding på eksisterende tilladelse, indtil de er formelt genbehandlet.

Indstilling

Det indstilles, at:

- Orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Punkt 2: Status for arbejdet med gennemførelse af vådområdeprojekter

01.30.00-P20-2-23

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK

Teknik og Miljø har løbende arbejdet med udtagning af omdriftsarealer til kvælstofvådområder og klimavådområder under de eksisterende nationale ordninger, som en del af indsatsene i vandplanerne. Med trepartsaftalen om "Et grønt Danmark" som blev indgået mellem Landbrug og Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening og Staten, blev ambitionerne for denne opgave væsentligt hævet.

Arbejdet i de lokale treparter som skal lave en omlægningsplan for lavbund og områder med dårlig kvælstof tilbageholdelse, samtidig med at naturpotentialer og andre synergier skal sikres, er igangsat primo 2025. Holstebro Kommune er en del af vandplande til Nissum Fjord, Limfjorden og Ringkøbing Fjord.

Ud over en omlægningsplan ligger der i aftalen om grøn trepart deadlines for realisering af planens indsats. Holstebro Kommune forventer i størrelsesorden 30-50 projekter for udtag af arealer (afhængig af projektstørrelse) og af disse skal 2/3-dele af projekterne være gennemført (ansøgt realiseret) i 2027 og den sidste 1/3 skal være gennemført (ansøgt realiseret) inden 2030.

Erfaringerne viser at projekter fra ide til realisering kan være flere år under vejs.

Projekterne indledes ved, at lodsejerne i et potentielt nyt område indkaldes til et indledende møde, dels med henblik på at informere lodsejerne på et tidligt stadie og dels at undersøge interessen blandt lodsejerne om at indgå i et projekt. Såfremt der på mødet er en overvejende positiv holdning, indsender Teknik og Miljø en ansøgning om forundersøgelse til staten. Når forundersøgelsen er afsluttet, kan der ansøges om realisering af projektet, såfremt det viser sig teknisk muligt, og at lodsejerne er med på projektet.

I første ud af tre ansøgningsrunder i 2025, er der ansøgt om tre forundersøgelserprojekter. I 2024 blev der ansøgt om fire forundersøgelserprojekter og to realiseringsprojekter. Der er på nuværende tidspunkt modtaget tilsagn til de fire forundersøgelser, der blev ansøgt i 2024, mens realiseringsprojekterne endnu ikke er afgjort.

Der er som bilag vedlagt en liste over aktuelle projekter som er i proces. Projekterne er grundlæggende opdelt i projekter med kvælstofreducerende formål, og projekter med udtag af lavbundsjord. I praksis vil begge typer af projekter dog oftest medvirke både til udtagning af lavbundsjord og til at reducere udledning af kvælstof. Derfor er projektypen typisk afgjort af, hvordan projektet bedst kan gennemføres indenfor rammerne af de tilgængelige tilskudsordninger.

Teknik og Miljø vurderer, at der ikke er grund til at stoppe op og afvente omlægningsplanens endelige behandling. Dels fordi de projektarealer, som der arbejdes med, matcher kriterier for udtag og er defineret ved effekter som efterspørges og skal opnås i omlægningsplanen, og dels ved at det kun udgør en mindre del af de projekter, som skal findes samlet set. Desuden sikres der lodsejer tilsagn via opstartsmøder, og frivillighedskriteriet ift. rammerne for den lokale trepart er dermed også opfyldt.

På møde den 24. marts 2025 præsenteres den lokale trepart for Nissum Fjord ligeledes for en status på igangværende projekter på tværs af kommunerne i oplandet.

Indstilling

Det indstilles, at:

- Orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Bilag

Liste over projekter

Kort vedr. vådområder

Punkt 3: Orientering om opstart af miljøkonsekvensvurdering

09.40.15-P19-3-25

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK

Holstebro Kommune har den 12. marts 2025 modtaget fornyet ansøgning om frivillig miljøkonsekvensvurdering af Klimatilpasningsprojekt for Holstebro midtby.

Med baggrund i at Holstebro er udpeget som risikoområde efter EU's oversvømmelsesdirektiv, har Teknik og Miljø som bygherre undersøgt og vurderet forskellige løsningsmuligheder for at kunne lave en plan med indsatser, som lever op til forpligtigelsen om at sikre Holstebro by.

Ambitionen er at kunne sikre Holstebro by mod skadevoldende oversvømmelser ved en 100-års hændelse i år 2100. Projektet indebærer for nuværende ikke hele løsningen til at nå målet, men har beskrevet en løsning, som kan beskytte byen i en årrække frem mod år 2070.

Klimatilpasningsprojektet består af tre fysiske delprojekter, hvoraf de to følgende er indeholdt i nuværende projekt, som kan danne sikringsniveauet frem mod 2070:

- En spunsvæg, der fungerer som dige, ved Vigen i Holstebro by
- En ny dæmning med sluseporte i Storådalen opstrøms i Holstebro by

Det tredje delprojekt forventes først at skulle etableres i 2070 for at kunne sikre en 100-års hændelse i år 2100:

- Nye stemmewærker/porte i forbindelse med den eksisterende dæmning i vandkraftsøen, samt eventuel nødvendig forstrækning af dæmningen

Delprojektet ved Vandkraftsøen er udsat til 2070 på grund af usikkerhed om teknisk løsning og det hydrauliske grundlag så langt frem i tiden.

Teknik og Miljø vil som myndighed på baggrund af ansøgningen begynde udarbejdelse af et afgrænsningsnotat jf. miljøvurderingsloven. Afgrænsningsnotatet har til formål at hjælpe bygherren og dennes rådgivere med at identificere og fastlægge de aspekter af projektet, som har betydning for miljøet, naboer, miljøorganisationer og myndigheder, således at disse fokuspunkter sikres belyst tilstrækkeligt i den forestående miljøvurderingsproces. Afgrænsningen indebærer således:

- At fokusere beskrivelserne og vurderingerne til de forventede væsentlige indvirkninger
- Hvilke afhjælpende foranstaltninger, der i givet fald skal fokuseres på
- At afklare hvilke oplysninger og undersøgelser, der udestår eller skal opdateres
- At afklare hvilke alternativer, der skal belyses
- Inddragelse af offentligheden samt berørte myndigheder (indkaldelse af idéer)

Med udgangspunkt i afgrænsningsnotat udarbejdet af Teknik og Miljø skal bygherre efterfølgende udarbejde den fulde miljøkonsekvensrapport til opnåelse af tilladelse efter miljøvurderingsloven. Når den fulde miljøkonsekvensrapport foreligger, og Teknik og Miljø vurderer denne klar til behandling, så vil den blive forelagt politisk, med henblik på at dette sendes i offentlig høring inden endelig vedtagelse.

Holstebro Kommune er både bygherre og myndighed i klimatilpasningsprojektet. Det er afdelingen Trafik, Park og Skov, som er bygherre på projektet og afdelingen Natur og Miljø som varetager myndighedsrollen. Begge afdelinger er placeret under Teknik og Miljø-forvaltningen, men er adskilt på chef-niveau. Der er således en formel adskillelse mellem medarbejderne som varetager myndighedsrollen og medarbejderne som varetager bygherrerollen på det konkrete projekt. Dette i overensstemmelse med Miljøvurderingslovens § 15, stk. 3, nr. 2.

Teknik og Miljø vil på mødet orientere om den videre proces.

Før projektet kan igangsættes skal projektet opnå tilladelse efter miljøvurderingsloven samt en række yderligere tilladelser efter sektorlovgivninger.

Indstilling

Det indstilles, at:

- Orientering om opstart af miljøkonsekvensvurdering tages til efterretning

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Punkt 4: Statusrapport 2025 for klimahandlingsplan 2023

01.30.00-A00-8-24

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK - ØK-BY

Denne sag omhandler den anden årlige statusrapport på klimahandlingsplanen, som blev vedtaget i juni 2023.

Klimahandlingsplanen indeholder +70 indsatser, som dels sigter på at nedbringe CO₂-udledningerne og støtte op om en udvikling henimod klimaneutralitet, og dels indsatser for at sikre, at Holstebro Kommune er robust i forhold til håndteringen af klimaforandringer.

Klimahandlingsplanen indeholder derfor både målsætninger, risikokortlægninger, klimaregnskaber, indsatskatalog og en beskrivelse af de processer, som skal sikre at implementeringen af indsatserne sker.

Seneste klimaregnskab er afleveret i november 2024 til Natur-, Miljø- og Klimaudvalget og viste, at klimahandleplanens indsatskatalog betyder, at reduktionsstien forventeligt vil føre til en 64,4% reduktion for CO₂e udledninger i 2030. Byrådets mål er 70% i 2030. Det er vigtigt samtidig at understrege, at de seneste data er fra 2022, og dermed før klimahandleplanen blev vedtaget.

Denne statusrapport har til formål at give en status for arbejdet med indsatserne.

Da målsætningerne om både reduktion og klimarobusthed er ambitiøse og mållåret blot er 5 år væk, er det nødvendigt med en løbende monitorering og et tæt samarbejde på tværs i organisationen for gennemførelse af projektopgaverne og realiseringen af de tilhørende gevinster. Derfor gennemføres der tre årlige opfølgninger på status af fremdrift i projekter som fremlægges for chefgrupper og direktion. Den første årlige statusrapport som samler op på det foregående års arbejde forelægges efterfølgende Natur-, Miljø- og Klimaudvalget, som ressortudvalget for denne temaplan.

I statusrapporten der er vedlagt som bilag gennemgås de seks temaer fra indsatskataloget: Bæredygtig Levevis, Kommunen som Virksomhed, Transport, Energi, Forsyning og Grøn Industri, Klimatilpasning og Landbrug.

Statusrapporten indeholder ligeledes en kort status på målene for merværdierne.

Status på fremdriften i arbejdet med projekter er forud for den politiske behandling blevet behandlet i alle dele af organisationen i Holstebro Kommune. Vurderingen fra de forskellige dele af organisationen er overordnet at indsatserne i planen er i god fremdrift. 36 af de igangværende projekter vurderes at være i god fremdrift. Fem projekter har brug for at få løst mindre udfordringer ift den videre fremdrift og fem projekter er alvorligt udfordret.

Derudover er der nogle indsatser, som af forskellige årsager afventer/er afsluttet.

Det er Klimaagendaens overordnede vurdering, at der har været god fremdrift og skabt resultater allerede gennem de første projekter og det kan konstateres at organisationen arbejder både med projekterne og de udfordringer, som er forbundet med disse. Organisationens bør have opmærksomhed på de projekter som er udfordret og evt. redefinere dem i samarbejde med klimaagendaen og med relevant politisk involvering. Dette er allerede i gang flere steder og er med til at sikre at projekterne er relevante og meningsfulde og understøtter dagsordenen på bedste vis.

Der bør være fokus på, at der kun er fem år til mållåret 2030 og at de beslutninger, som træffes i år og i de kommende par år, er definerende for, om målsætninger nås.

Med klimahandlingsplanerne følger også en forpligtelse til revision i 2027, med påbegyndelse i 2026, som tager højde for den udvikling, der er sket i de forløbne år samt de erfaringer, der er gjort i mellemtiden. Klimahandleplanen skal således revideres inden mållåret 2030.

Ud over at Statusrapporten bliver offentlig tilgængelig i forbindelse med behandlingen af sagen, forventes indholdet i statusrapporten at blive omsat til en udstilling i rådhusen i uge 17, samtidig med at biblioteket gennemfører "klimaage", som er én af indsatserne i kulturområdet som også sigter på information og inddragelse af borgere i klimaproblematikkerne.

Indstilling

Det indstilles, at Natur-, Miljø- og Klimaudvalget indstiller til Byrådet at:

- status på klimaindsatserne godkendes

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Bilag

Klimahandlingsplan statusrapport 2025

Punkt 5: Tvis Mølle Naturlaboratorium - Kulturlaboratorium

04.01.00-P20-1-25

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK

Tvis Mølle Naturlaboratorium har med de to første indviede laboratorier, hhv. Vand- og Naturlaboratorierne, nået et besøgstal på gennemsnitlig 65.000 besøgende årligt.

I 2025 opføres Sundhedslaboratoriet med støtte fra Nordea-fonden, og således mangler kun etableringen af Kulturlaboratoriet, for at det fulde Tvis Mølle Naturlaboratorium med fire tematiserede læringsplatforme er etableret. Kulturlaboratoriet skal skabe rammerne for læring, samvær og fordybelse for en lang række brugere og formidle områdets rige kulturhistorie med en placering tæt på de kulturhistoriske minder, klostertomten og vandmøllen. I konceptet er Kulturlaboratoriet beskrevet som en større bygning bestående af kontor, køkken og 3 møderum, som kan bruges enkeltvis eller slås sammen, og placeret ved ankomsten til området mellem åen og de åbne arealer, hvor de tidligere dambrugsdamme lå med god nærhed til de kulturhistoriske minder, klostertomten og vandmøllen.

Behovet for et stort nyt byggeri, der kan huse et Kulturlaboratorium, er løbende blevet vurderet sammen med områdets mange brugere. Konklusionen er, at området ikke kan bære et nyt stort byggeri og budgettet er derfor også tilrettet med budget 2025 mhp. at skulle tage udgangspunkt i en bæredygtig transformation af de eksisterende rammer, frem for nybyg. Nordea-fonden lægger også i deres strategi vægt på en mere bæredygtig tilgang med fokus på transformation, renovering og bæredygtighed frem for nybyg.

Med henblik på færdiggørelse af projektet ved Tvis Mølle Naturlaboratorium er Teknik og Miljø opmærksom på fondens renoveringspulje, der har ansøgningsfrist den 31. marts 2025, og hvor der kan ansøges om op til 1 mio. kroner med en egenfinansiering på 50%.

Et Kulturlaboratorium skal, udover at være udgangspunkt for kulturformidlingen, understøtte daglange ophold for blandt andet institutioner, skoler og sundhedsindsatser, og en opgradering af det eksisterende madpakkehus til et delvist opvarmet og nyindrettet lokale kan netop dette.

Teknik og Miljø fremlægger på mødet et koncept for et Kulturlaboratorium i et transformeret eksisterende madpakkehus, der suppleres med et nyt madpakkehus, som er åbent for alle og understøtter kulturhistoriefortællingen i forventet samarbejde med Holstebro Museum.

Holstebro Kommune kan ansøge Nordea-fonden om støtte på op til 1 mio. kroner til Kulturlaboratoriet, og de 1,839 mio. kr., der er afsat til færdiggørelse af Tvis Mølle Naturlaboratorium, kan indgå som lokal medfinansiering til transformation af eksisterende madpakkehus til et "kulturlaboratorie" og til opførelse af nyt madpakkehus.

Indstilling

Det indstilles, at:

- projektideen godkendes med henblik på, at der kan ansøges fondsmidler til endelig færdiggørelse af Tvis Mølle Naturlaboratorium

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Punkt 6: Regnskab 2024

00.01.00-K07-2-25

Sagsfremstilling

AD/MC - NMK

Natur-, Miljø- og klimaudvalget (1.000 kr.)	Vedtaget budget	Korrigeret budget	Regnskab 2024	Afvigelse
72 Planlægning	0	167	167	0
73 Natur og Miljø	14.613	13.965	16.100	-2.135
74 Affald	0	0	-3.898	3.898
I alt	14.163	14.132	12.369	1.763

Der har i 2024 været et samlet merforbrug på Natur-, Miljø- og Klimaudvalgets område på 1.763 tkr.

På Natur og Miljø der er merforbrug på 2.135 tkr., som primært dækker over periodeforskydninger på eksternt finansierede projekter.

Affald er et brugerfinansieret område, som udlignes via mellemregningskonto på balancen.

Indstilling

Det indstilles, at:

- Natur-, Miljø- og Klimaudvalget godkender regnskabsforklaringerne for 2024.

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Punkt 7: Budgetopfølgning pr. 28. februar 2025

00.30.00-000-1-25

Sagsfremstilling

AD/MC - NMK

I henhold til Holstebro Kommens bevillingsregler skal der hvert år gennemføres tre større budgetopfølgninger. Det skal ske med udgangspunkt i forbruget pr. 28. februar, 30. april og 31. august 2025.

Teknik og Miljø har pr. 28. februar 2025 følgende forventninger i forhold til det vedtagne budget for 2025. I skemaet indgår forventede genbevillinger i det korrigerede budget.

Driftsområde (1.000 kr.)	Vedttaget budget	Korrigeret budget	Forbrug pr. 28. februar	Forventet Regnskab	Afvigelse
73 Natur og Miljø	18.554	16.415	-232	16.256	159
• Vandløbsvæsen	4.516	4.516	68	3.996	520
• Naturbeskyttelse	3.693	3.693	281	3.693	0
• Kommunale skove	611	611	519	549	62
• Kystbeskyttelse	3.527	3.527	0	3.527	0
• Miljøbeskyttelse	1.452	1.451	213	1.392	59
• Skadedyrsbekæmpelse	61	909	-1.760	1.129	-220
• Projekter	24	-2.691	-363	-2.759	68
• Fritidsområdet og administration	4.670	4.399	810	4.729	-330
74 Affald	0	0	-76.807	-2.673	2.673
NMK i alt	18.554	16.415	-77.039	13.583	2.832

På Natur-, Miljø- og Klimaudvalgets område forventes samlet et mindreforbrug på 2,8 mio. kr. På den skattefinansierede del af Natur-, Miljø-, og Klimaudvalgets område forventes balance.

Rottebekæmpelse er et brugerfinansieret område, som over tid skal hvile i sig selv. Rotteopgaven har været i udbud, og driften vil de kommende år være dyrere end hidtil, og det forventes derfor, at der kan blive behov for en prisjustering i de kommende år.

Projekter er sager med ekstern finansiering, hvor afvigelsen primært skyldes tidsmæssige forskydninger.

Affald er et særligt bevillingsområde og kalkulatorisk i henhold til genbevillingsreglerne. Mer- og mindreforbrug tilgår affaldspuljen i balancen.

Anlæg:

Der henvises til bilag: NMK budgetopfølgning anlæg pr. 28.02.2025.

Sted nr. 020333-01 - Sundhedslaboratoriet: der er givet en indtægtsanlægsbevilling på 3.788.000 kr. til projektet - men ikke en tilsvarende udgiftsanlægsbevilling. Der søges derfor om en udgiftsanlægsbevilling på 3.396.000 kr., så Holstebro Kommune i alt får en kommunal medfinansiering i projektet svarende til 50%.

På de øvrige anlæg er der et forventet samlet mindreforbrug på 6,6 mio. kr., som primært består af tidsmæssige forskydninger.

Indstilling

Det indstilles, at:

- budgetopfølgningen på drift og anlæg godkendes
- der meddeles en anlægsudgiftsbevilling på 3.396.000 kr. til sted nr. 020333-01 Sundhedslaboratoriet - og at der meddeles et tilsvarende rådighedsbeløb på 3.396.000 i 2025 finansieret af de likvide aktiver.

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Karsten Filsø (F) deltog ikke ved sagens behandling.

Bilag

NMK budgetopfølgning anlæg pr. 28.02.2025

Punkt 8: Lukket: Meddelelser

00.22.02-G01-3-24

Punkt 9: Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol

00.22.00-P35-3-24